

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-310

20.3.2026

Gjensidige Forsikring ASA

Ansvar

Arkitektansvar – skade konstatert i forsikringstiden – fal. § 8-5.

Sikrede, et arkitektfirma, tegnet ansvarsforsikring 8.11.22. Sikrede hadde ansvaret for prosjekteringen av et utendørsareal på et byggeprosjekt. I oktober 2022 avdekket renhold- og gjenvinningsetaten (RGE) i kommunen at avstanden mellom søppelbrønnene var for liten. Avviket ble meldt til entreprenøren som videresendte dette til sikrede den 13.10.22. Entreprenøren skrev at sikrede måtte bidra med å dekke kostnader til ombyggingen som følge av prosjekteringsavvik. Deretter var det kommunikasjon mellom sikrede, entreprenør og RGE angående om brønnene måtte flyttes. I august 2023 konkluderte RGE endelig med at brønnene måtte flyttes. Entreprenøren krevde så at sikrede skulle dekke kostnader til å omprosjekttere, grave opp og flytte brønnene. Sikrede meldte inn krav under ansvarsforsikringen i november 2023. Foretaket avslø deknning. Som begrunnelse viste foretaket til at skaden var konstatert før forsikringstiden, og at meldefristen etter fal. § 8-5 første ledd var oversittet. Sikrede avviste at skaden var konstatert før forsikringstiden, da RGE hadde gitt endelig avslag i august 2023, og det var først på dette tidspunktet sikrede visste med sikkerhet at de ville holdes erstatningsansvarlig. Sikrede avviste også at kravet var meldt for sent. Nemnda kom til at meldefristen var oversittet, og viste til at brevet fra entreprenøren 13.10.22 «tilkjennega» at han ville fremmet et erstatningskrav mot sikrede for kostnadene til å flytte avfallsbrønnene.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om deknning under sikredes ansvarsforsikring.

Sikrede er et arkitektfirma med ansvarsforsikring gjeldende fra 8.11.22 som omfatter:

Hvilket ansvar dekkes

Erstatningsansvar for skade på tredjemanns person, ting eller formuesskade forutsatt at

- Skaden er skjedd under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset,
- Sikrede er erstatningsansvarlig i henhold til gjeldende rett,
- Skaden/tapet er konstatert i forsikringstiden

[...]

Forsikringen har unntak for «kontraktsansvar», som er definert slik:

Med kontraktsansvar menes utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l.) herunder

- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen,
- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise, når skaden inntreffer eller oppdages etter overleveringen,

- ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er mangelfull, forsinket eller uteblitt,
- kostnader ved omlevering, etterlevering eller reparasjon,
- ansvar som går utover hva som følger av alminnelig erstatningsrett, men som sikrede ved tilsagn, kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære
- ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
- beskadigelse av andres arbeid eller eiendeler for å utbedre eller fullføre eget kontraktsarbeid skade på selve produktet, eller deler av dette
- ansvar som skyldes at et kjemisk produkt ikke har virket etter sin hensikt eller hatt den tilsiktede effekt

Sikrede hadde ansvaret for prosjekteringen av utendørsarealer for to boligblokker i prosjekt A. Sikrede inngikk en rådgiverkontrakt basert på NS 8401 for prosjektet med entreprenøren.

I oktober 2022 avdekket renovasjon- og gjenvinningsetaten i B kommune (heretter «REG») at avstanden mellom trapp og avfallsbrønner var for liten, og dermed i strid med krav fra REG. Avviket ble meldt til entreprenør som videresendte dette til sikrede den 13.10.22. Entreprenøren skrev at sikrede måtte bidra med å dekke kostnader til ombyggingen som følge av prosjekteringsavvik.

Byggherre, sikrede, REG, eiendomsutvikler og beboere diskuterte flytting av brønnene. REG konkluderte i august 2023 endelig med at avfallsbrønnene måtte omprosjekteres, graves opp og flyttes.

Sikrede meldte i november 2023 krav til sin ansvarsforsikring og forklarte at kravet gjaldt en prosjekteringsfeil med økonomiske konsekvenser. Sikrede oppga at skaden oppstod i oktober 2022. Sikrede hadde ikke mottatt et krav. Videre skrev sikrede at det måtte prosjekteres en ny løsning. Dette innebar at den ene avfallsbrønnen måtte flyttes. Som ansvarlig prosjekterende måtte sikrede betale for arbeidene.

Foretaket avslo dekning og viste til at skaden ikke var konstatert i forsikringstiden. Foretaket reiste også spørsmål om meldefristen etter fal. § 8-5 første ledd var oversett.

Sikrede klaget og opplyste at oppgitt skadedato muligens var misvisende. Selv om avviket ble oppdaget i oktober 2022, pågikk det deretter en videre prosess rundt endelig løsning utover i 2023, og REG var åpne for å vurdere bygget løsning på nytt. Endelig avslag fra REG ble gitt i august 2023. Sikrede kunne derfor ikke vite med sikkerhet at de ville motta et erstatningskrav før høsten 2023. De hadde mottatt et kostnadsestimat fra entreprenøren den 23.11.23.

Foretaket fastholdt avslaget med hovedsakelig samme begrunnelse, og anmodet sikrede om å oversende kontrakten og første reklamasjon, og opplyse om hvorfor de opprinnelig hadde oppgitt 13.10.22 som skadedato.

Sikrede oversendte så ny dokumentasjon. Foretaket fastholdt avslaget.

I forbindelse med behandlingen for Finansklagenemnda har sikrede opplyst at kostnadene for å grave opp, flytte og reetablere avfallsbrønnene er på kr 619 590,98 inkludert mva. Sikredes egne kostnader til omprosjektering er ikke medtatt som en del av kravet.

Sikrede krever dekning under ansvarsforsikring og anfører at skaden ble konstatert i forsikringstiden. Skaden ble konstatert den 15.8.23, da REG under befaring muntlig og endelig konkluderte med at avfallsbrønnene måtte omprosjekteres, graves opp og flyttes. Høsten 2022 og våren 2023 var det ikke konstatert en skade eller besluttet at avfallsbrønnene måtte graves opp og flyttes. Sikrede viser til uttalelser i HR-2017-2414-A om når skaden anses konstatert. Saken er

sammenlignbar med sikredes sak, da forsikringen dekker feilprosjekteringen av avfallsbrønnene. Det forhold at plasseringen av avfallsbrønnene faktisk tok skade og hindret beboerne fra å bruke brønnene grunnet manglende tillatelse fra REG, og at plasseringen ikke oppfylte REG's vedtekter, ble først konstatert endelig den 15.8.23.

Videre anfører sikrede at meldefristen etter fal. § 8-5 første ledd er overholdt.

I forbindelse med nemndbehandlingen anfører sikrede at unntaket for kontraktsansvar ikke kommer til anvendelse. Sikrede er påført kostnader til oppgraving, flytting og reetablering av avfallsbrønnene. Kostnadene inkluderer ikke sikredes egne omprosjekteringskostnader. Kostnadene til reparasjon av en tredjemanns eiendom er ansvar under alminnelig erstatningsrett. Subsidiært anføres det at tapet er dekningsmessig under fellesdekninger på s. 45 i forsikringsavtalen utstedt den 27.9.23, hvor det ikke er gjort unntak for kontraktsansvar. Foretaket har ikke bestridt at sikrede er erstatningsansvarlig.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skaden ikke er konstatert i forsikringstiden. Skaden er feilplassering av avfallsbrønner. I e-post av 20.10.22 skrev entreprenøren at det forelå et avvik, som også ble bekreftet av en melding fra REG til WK entreprenør eller tiltakshaver. Oppdagelsen av avviket er det seneste tidspunktet for oppstandelsen av forsikringstilfellet. Når feilen oppdages av REN i oktober 2022, er det ikke lenger en risiko for ansvar. Forsikringstilfellet har inntruffet, og skaden er et faktum. Da skaden ble konstatert i oktober 2022, er skaden konstatert før forsikringen trådte i kraft den 8.11.22.

Videre ber foretaket Finansklagenemnda om å vurdere om kravet er meldt for sent, jf. fal. § 8-5. Etter foretakets oppfatning var brevet av 22.10.22 et krav om at sikrede måtte erstatte byggekostnadene, eller i det minste en andel av disse.

I tillegg påpeker foretaket at det ikke kan ta stilling til ansvarsspørsmålet i saken på nåværende tidspunkt. De kontraktsrettslige vilkårene som må være oppfylt for at skadelidte skal kunne ha krav på erstatning kan først vurderes etter at foretaket har vurdert dekningssspørsmålet. Foretaket har ikke vært i kontakt med skadelidte i saken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for kostnader til flytting og reetablering av søppelbrønner pga. feilprosjektering under sikredes ansvarsforsikring, herunder om kravet er for sent meldt og konstatert innenfor forsikringstiden.

Nemnda ser først på spørsmålet om kravet er for sent meldt, jf. fal. § 8-5 første ledd.

Fal. § 8-5 første ledd angir:

Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til forsikringsforetaket innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.

Etter ordlyden må sikrede ha faktisk kunnskap om de forhold som begrunner et krav mot foretaket. Kravet mot foretaket er her krav om dekning under sikredes ansvarsforsikring for et erstatningskrav fra en skadelidt tredjemann. Det er videre etter ordlyden krav om positiv kunnskap. Sikrede må derfor være klar over at tredjemann reiser et erstatningskrav mot ham for at meldefristen skal begynne å løpe.

Starttidspunktet for meldefristen i ansvarsforsikring er videre utdypet i LB-2006-45067:

Ved ansvarsforsikring er selskapets dekningsplikt betinget av at skadelidte fremmer krav om erstatning. Lagmannsretten legger til grunn at 'kunnskap om de forhold som begrunner det', må tolkes slik at meldefristen løper fra det tidspunkt skadelidte enten har fremsatt krav overfor sikrede om erstatning, eller på annen måte overfor sikrede klart har tilkjennegitt at erstatningskrav vil bli fremmet mot ham. Sikredes

kunnskap om at skadelidte foretar nærmere undersøkelser for å bringe på det rene om det kan være grunnlag for et erstatningskrav, eller at skadelidte avventer resultatet av undersøkelser, utløser derimot ingen meldeplikt.

Meldefristen utløses ifølge denne avgjørelsen når «skadelidte enten har fremsatt krav overfor sikrede om erstatning, eller på annen måte overfor sikrede klart har tilkjennegitt at erstatningskrav vil bli fremmet mot ham». Disse kriteriene er også lagt til grunn i nemndspraksis, jf. for eksempel FinKN 2012-089 og 2015-139. Derimot er det ikke tilstrekkelig at skadelidte varsler et mulig krav, eller at han undersøker forholdet, jf. også FinKN 2014-440. På den annen side er det ikke noe krav for å utløse tidsfristen at man har full oversikt over omfanget av kravet. Det er tilstrekkelig at man er klar over at det er aktuelt med et krav, jf. FinKN 2014-440.

Renovasjon- og gjenvinningsetaten avdekket i oktober 2022 at avstanden mellom trapp og avstandsbrønner var for liten, og dermed i strid med krav fra REG. Entreprenøren meldte 13.10.22 avviket til sikrede og skrev at «[p]å bakgrunn av dette mener jeg at BB må bidra med å dekke kostnader knyttet til ombyggingen, som følge av prosjekteringsavvik». Nemnda mener brevet må tolkes slik at entreprenøren her «tilkjennegir» at han vil fremme et erstatningskrav mot sikrede for kostnader til å flytte avfallsbrønnene. Sikredes svar til entreprenøren underbygger også at e-posten fra entreprenøren må tolkes som et erstatningskrav:

Enig i resonnementet ditt under, dette faller inn under prosjekteringsavvik og vi bidrar til kostnader ifbm ombyggingen. Dere får komme med spesifisert krav etter hvert, så vi kan melde dette inn til vår forsikringsagent

Sikrede meldte krav til sin ansvarsforsikring i november 2023. Meldefristen er dermed oversittet. Det er som nevnt ikke avgjørende for å utløse meldefrist at kravet er «spesifisert» slik sikrede her synes å mene.

Sikrede anfører imidlertid at meldefristen ikke begynte å løpe fra 13.10.22 fordi de hadde en videre dialog med entreprenør og REG om brønnene måtte flyttes eller om den feilprosjekterte løsningen kunne aksepteres. Nemnda kan ikke se at dette er avgjørende. Det var klart tilkjennegitt overfor sikrede at et erstatningskrav ville bli fremmet. Sikrede hadde dermed kunnskap om forhold som begrunner et krav mot foretaket. At det samtidig pågår en dialog mellom partene for å finne andre løsninger, betyr ikke at meldefristen suspenderes. Sikrede erkjente også ansvar i svaret gjengitt ovenfor. Nemnda mener derfor meldefristen startet 13.10.22.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).